Medicinskt nytt

Hälsovården i de s. k. underutvecklade länderna har varit ett svårlöst problem för Världshälsoorganisationen, WHO, och den hjälp som dessa länder har fått har inte utnyttjats särskilt effektivt. Det har bland annat berott på att vissa av länderna inte har gjort några ansträngningar för att utnyttja hjälpen. I en del fall har man dessutom inte haft personal eller pengar för att driva exempelvis de sjukhus som WHO har lätit uppföra. De underutvecklade länderna har kort sagt inte varit villiga eller beredda att ta emot hjälp. WHO och Förenta staternas regering har emellertid nyligen kommit överens om nya principer för hjälpverksamheten. Man har beslutat sig för att uppställa detaljerade program och att ha vissa krav på de länder som skall få hjälp. Denna överenskommelse tycks ge gott hopp om att många av de medicinska problemen i dessa länder skall lösas på effektivare sätt än tidigare.

Sverige räknas ju inte på något sätt till dessa underutvecklade länder, men inte dess mindre sträcker sig WHO:s verksamhet även hit. Man har t. ex. kommit överens med de fem skandinaviska ländernas medicinalförvaltningar om att anordna en två månaders kurs för skandinaviska läkare med hygieniska arbetsuppgifter. Kursen, som kommer att hållas i Göteborg, började i augusti och får bevistas av sex till åtta svenska läkare. Den kommer huvudsakligen att omfatta föreläsningar i hygieniska ämnen och diskussioner.

*

WHO har även tagit initiativ till brett upplagda vetenskapliga undersökningar, vilkas resultat regelbundet ges ut i tryck. Den senaste publikationen gäller studier av vaccinering mot tuberkulos. Denna görs ju för att individen skall få en viss immunitet, men den ger även upphov till allergiska fenomen, som bl. a. kan avlasas genom tuberkulinreaktionen. Det är huvudsakligen sådana allergiska yttringar som man nu har undersökt, och materialet har utgjorts av ett stort antal danska skolbarn. Det intressantaste fyndet är att tuberkulinreaktionen, som tidigare nästan uteslutande betraktades som ett kvalitativt tecken — positiv eller negativt —, i viss mån även är kvantitativt. Av den intensitet kan man således dra vissa bestämda slutsatser beträffande pågående eller genomgångna infektioner och vaccinationseffekten.

*

På ett ställe i den ovannämnda publikationen säger man att det finns ett trängande behov av undersökningar av immuniteten efter vaccinering mot tuberkulos och att dessa kräver att man under en längre tid studerar en stor grupp människor av vilka en del är vaccinerade och en del inte. Undersökningar av just denna typ har nyligen utförts av dr *Gunnar Dahlström*; resultaten har publicerats i en doktorsavhandling som försvarades den 16 mars. Hans material har bestått av mer än 60.000 värnpliktiga, av vilka endast något mer än hälften har varit vaccinerade. Dahlström har bl. a. funnit att många former av tuberkulos inte får samma allvarliga utveckling hos de vaccinerade — om de trots vaccineringen blir infekterade — som hos de ovaccinerade.

TORSTEN FREDRIKSSON

Rysk antisemitism

Paul Olberg har i *Antisemitismen i Sovjet* (Natur och Kultur, 3:25) — med förord av Anders Örne — givit en del värdefulla upplysningar med stöd av särskilt judisk-amerikanska och ryska källor. Olberg påpekar att antisemitiska tendenser tidigt framträdd i Sovjet — liksom förut i det tsaristiska Ryssland — men att de först efter det andra världskriget, möjligen under direkt inflytande av nazismen, fått karaktären av systematisk politik. Av intresse är också uppgifterna om försöket att bilda en särskild judisk republik i Sibirien (Birobidjan); avvecklingen av detta försök redan före andra världskriget, i förening med likvidation av ett antal framstående judar, ingick i Stalins stora utrensningsaktioner. Nu är judarna i Ryssland fängar utan rätt att emigrera; de förföljs hänsynslöst, såsom redan av "antisionistiska" processer visar; flertalet av dem är sannolikt redan förpassade till slavläger.

HERBERT TINGSTEN

Vinn — en bil i vår!

Läs ALLT:s bilsalong i dag!

Nu är ALLT ute med sin bilsalong 1953 — en strålande presentation av vårens 45 nya bilmodeller. Nya intressanta uppgifter illustreras med massor av fina bilder i dityptryck. Bilsalongen bjuder också på en verkligt rolig tävling för alla körkortsinnehavare.

Första pris är en FIAT 500

Redan i vår kan bilen vara Er. Köp ALLT genast — ju förr dess bättre — och sätt igång med förnöjelsen att vinna bilen! Med lillebror i Fiats välkända bilfamilj får vinnaren en stor liten vagn med finesser som annars bara finns hos dyrare bilar. 500:an är ettrig men bränslesnål — omkring halvliters på milen.

Jäkla Berra — han kan köra

Repliken är Alvar Zackes lagd i mun på en imponerad skämtvärare.

Prisa av blodet, kung av ratten — det är förstås H. K. H. Prins Bertil vi talar om. Vad kan vara lämpligare än att i ALLTs Bilsalong presentera motorprinsen — "Berra" oss sport- och motorkillar emellan — nu också avslöjad som en racerförare av rang, känd på kontinenten som "Monsieur Adrian".

Bilsalongen innehåller vidare en översikt över bilmarknaden 1953, en artikel av direktören i Motormännens Riksförbund Nils Ahlgren, "tips för bilister" samt — som sagt — massvis med delikatesser i bild.

Var och en — det minsta intresserad av bilar — köp

ALLT

KONSTKRÖNIKA

Hans Ekvall vid ett parti av sin väggmålning i Nacka HSB.

Den unge konstnären *Hans Ekvall*, som har gjort sina första väggmålningar i *Nacka HSB:s fritidslokal*, Finntorp, har inte precis haft någon tacksam uppgift. Samlingslokalen, som ligger under jorden, är snarare ett utrymme än ett rum. I brist på arkitektonisk artikulering av lokalen har konstnären resolut målat en avgränsad tavla på var och en av de tre för dekorering disponibla väggarna. Temat "Arbete — vila" är inte särdeles originellt i en fritidslokal, men det ligger nära till hands, och livet i koloniträdgårdar, på badstränder etc. kan ju ge anledning till en ljus och lätt dekor. Det är vad denna för övrigt mycket färgsatta och av en jolmigt gulbrun glasarmatur belysta lokal har behövt och vad konstnären lyckats ge. Hans tidsbetonade geometriserng av formerna är lustigt nog förenad med uttpräglat linjeperspektivska effekter, men genom att undvika valörmonotoniningar och röra sig med en skala av ljusa och rena regnbågsfärger har han lyckats hålla ytorna klart dekorativa. Som mural förstörningsverk är hans arbete aktningsvärt.

*

EGIL MALMSTEN: Underskriften

Också *Egil Malmsten*, som har varit med på någon grupputställning och och framträder med en första separatutställning i *Galerie Æsthetica*, tenderar åt det dekorativa; bland annat har han experimenterat med en mosaikartad ytbehandling i ett stort huvud, och "Lilla Kiras tavla", verkar rent av ornamentalt bruden. Det mest personliga hos honom tycks mig vara den ganska djupa och mustiga kolorriten. Den är med både de i scener ur vardagslivet som "Utflykten" och "Ateljébesök" och i hans realistisk-lyriska skärgårdsstämningar; den är också en stor tillgång i kompositioner som "Stora soltavlan", som återfinns avsedd som plafond, och "Kärlekén", ett verk som framför allt fängslar som dekorativ färgkomposition.

*

Lotten Lindstrand i *Gallerí Brinken* har hämtat sina motiv från många håll, bland annat från Eze och Villefranche, Assisi och Rom. Det är ett måleri som röjer en utpräglat kvinnlig sensibilitet. Det är mitt och mycket i ton, men litet för vagt; det är som en konstnärinnan aldrig ville stå för sitt personligt, utan ideligen plånade ut spåren av sin hands arbete.

I samma lokal utställer *Wiwi Möller-Lindqvist* applikationsarbeten, *Greta Mörk* några bonader i hantelise-teknik, *Gerd Görgen* andra textilier och *Inga Hellman* keramik.

*

Philippe-Marie Picard i *Konstnärslag Rålambshöf* är känd från ett par tidigare utställningar i Stockholm. Hans måleri utmärker sig väl inte för någon subtilare fransk sensibilitet, och hans uppdrivna färger kan emellanåt liksom hans blommor verka artificiella, men det är i alla fall mycket av frisk och stark sinneslädje såväl i hans sätt att lägga upp färgmassorna brett och mustigt som i färgernas genom kontraster stegrade klangeffekter, t. ex. blommornas och fruktternas varma, lysande toner mot skymningens dunkelblå i "Skymningstimmen".

YNGVE BERG

Kommittén Stockholm 700 år har beslutat att låta sälja 150.000 s. k. prioritetsbiljetter i form av hälften med namnet "Nyckeln till Stockholm" och har hos regeringen anhållit att få ordna ett lotteri med dessa hälften. Det skall bli en lott i varje hälfte, som kommer att kosta 5 kr. Summanlagt blir det 200 vinster till ett värde av 37.910 kr. Lotteriets behållning skall användas till turistpropaganda, utlandsannonsering samt dekorationer i stadens centrala delar. Lotteriet skall utgöra en förmån utöver i varje hälfte upptagna rabatter om tillhopa 5 kr. på nöjesbiljetter.

Turistföreningens sommar

Citronfjärilar på högsommarängen. Foto av Nils Gonners i Svenska Turistföreningens Årsskrift.

Svenska Turistföreningens Årsskrift 1953 är andra delen i årstideserien. Den behandlar den svenska sommaren, och den gör det bra, kan man säga, trots att redaktionen ur fältarbetets synpunkt väl hade lika stor otur med sommaren 1952 som den hade med våren 1951. Det är Olof Thaning som nu står för redigeringen.

Sommaren 1952 var inte en "typisk" sommar, den motsvarade mindre än vanligt nordbons drömom det förlorade paradiset, dvs. det begrepp man har gjort sig om sin ungdoms somrar. Det har Harry Martinson tagit till tacksam utgångspunkt i sin inledning, han har vänt blicken inåt, mot barndomsminnena, mot somarnas sommar. Och det har resulterat i några sällsynt närbildsskådliga, fysiskt påträngande och samtidigt horisontvida visioner av blommande, luktande, insektsynnande liv.

Sedan utvecklar boken sitt tema efter dubbelgreppets metod, efter två kompletterande linjer, den sakliga upplysningens och den personliga upplevelsens.

Saklig upplysning i klar, lättillgänglig form får man till att börja med i den "Sommarkrönika" som har sammanställts av Carl-Julius Anrick, Nils Lännman och Nils Dahlbeck och som på sina nio textsidor ger en beundransvärt god bild av sommarens schema. Inte lika laddad, men också den ett gott resultat av ett teamwork är artikeln "Sommarstränder".

Sedan har redaktören — med den kombination av skicklighet, envishet och tur som hans uppdrag kräver — lyckats få fram tre utmärkta artiklar av fackmän som kan skriva.

Utmärkt är Sten Selanders "Ur sommarblommornas historia", glimtar av några svenska örters öden genom tidsåldrarna, som ger massor av överraskande fakta och öppnar fascinerande naturhistoriska perspektiv.

Utmärkt är Per Collinders artikel om midnattssolen, en mångtergill redogörelse för fenomenet i anslutning till ett sällsynt lyckat färgfotomontage — ett soldygn i Abisko, fotograferat av Lennart Nilsson.

Och utmärkt är Lars Boseus kkerri om sommarvädrets karaktäristika, med dess verkligen fängslande skildring av molnbildningarnas uppkomst och regn- och hagelskurarnas mekanik.

Tre bidrag som ger volymen kärna.

På den personliga upplevelsens linje går Erik Rosenberg i täten. Vad han berättar om sina barndomsupplevelser av mellansvenskt natur- och djurliv, om de första stora, utvidgande upptäckterna har en sällsynt artistisk både tydlighet och känslighet, emotionell och stilistisk finess och en mycket knapp, mycket behaglig självhumoristisk accentuering.

Vad Yngve Fjeykt har att säga om fågelsång och Per Olof Swanberg om fågelupplevelser i Lappland är angenäm läsning, liksom Anders Österlings mjuktonade bilder från Kullabygden och Erik Asklunds impressioner av somarstaden. Elly Jannes skriver om det klassiska midsommarfirandet vid ett mellansvenskt bruk, Lars Macléin om en cykelsommar i Dalsland och Erik Zetterström om sommarnöjen på Ö16.

Illustreringen är mycket rik som vanligt. Det fotografiska materialet håller ett gott genomsnitt, men inte mer. Den fotografiska landskapskonsten tycks fortfarande i stor utsträckning vänta på sina nya män. Här finns några undantag, några bilder som frapperar, som verkligen ger intryck av att spegla en personlig upplevelse, av Gunnar Lundh och Eric Rosenberg t. ex. Men de är få, alltför få. Många saknar dessutom de höga tekniska kvaliteter man numera har vant sig vid att begära. Också i fråga om arrangemanget av bilderna finns ett och

KONSTrevy

Nummer 1 n.: ute

UR INNEHÅLLET

Bror Marklunds porträtt *av Åke Meyerson*

Le Corbusier som målare *av Eugen Wretholm*

Xiet om sin Uppsalafresk

Marino Marini *av Kjell Hjern*

Bertil Lybeck *av Emmy Melin*

Bokläda, Recensioner, Höstauktioner, Notiser

Rikt illustrerad

SANKT PRENUMERATION

Helår, sex nummer, kr. 25:— Lösnummer 4:75

Bokhandeln ordnar prenumeration

KONSTrevy

KONST i tidskrifter

LILJEVALCHS KONSTHALL

NUTIDA ITALIENSK KONST

Alla dagar 11—17.

Tisdag, fredag även 19—21

Entré 2:50, för Sveriges Allm. Konstföreningens medlemmar kr. 1:— tisd.—fred. mot uppvisande av medlemskort.

Tag chansen vinna tri resa till Italien

med "Natt-Konaren". På utställningen utlottas tri flygresa till Rom och åter på varje sålt exemplar av katalogen. Tidigare köpare av katalogen äntyter samma förmån. Lottesdel kan avhämtas i konsthallens kassa mot uppvisande av katalogen.

Konstnärshuset

Smålandsgatan 7

Pär Lindblad

Vard. 11—17, Sönd. 13—16.

Gummesons

Konstgalleri, 17 Strandvåg

Eskil Nordell

Vard. 11—17.30, Sönd. 13—16.

Gallerí Brinken

LOTTEN LINDSTRAND

Snett emot Grythöme Hedem. Vard. 11—17. Sönd. 13—16. Tel. 301000.

BIGGLES första kupp

av Kaptan E. W. Johns

Se vy nätverk angående i salen

WAHLSTRÖMS UNGDOMSBÖCKER

220 sid. Inb. 3:85

Oh boy! Ny BIGGLES!

Aktuellt till påsk...

BRA ATT VETA om rhen- och moselviner

Mosel är världens nordligaste vindistrikt. Under vanliga år hinner rieslingdruvan inte att nå full mognad, vinets sötma blir ringa och dess alkoholhalt låg. Under varma och soliga höstar får druvorna däremot hänga kvar på rankorna, fulla av sötma skördas de sent, "Spätlese". Vinet blir sött, alkoholstarkt och av utomordentligt hög kvalité. Ett sådant år var det berömda 1921. Flera av efterkrigsåren har också givit "Spätlese", särskilt 1946.

Under gynnsamma år, känske två gånger var tionde år, kan druvorna hänga kvar i den heta höstsolen tills de nästan blir som russin och man lär "Trockenbeerenauslese", alltid en mycket liten kvantitet men ett av de ädlaste, sötaste naturliga vin i världen — men också ett av de sällsyntaste och dyraste.

Rhen- och moselviner lämpar sig särskilt väl till lisk och skaldjur, till kyckling och lägel, till grillat och stekt "vitt" kött. Serveras källarsvalt vid ca 10°.

Rheinviner:
1946 RAUENTHALER WAGENKEIER RIESLING
1950 LIEBFRAUMILCH "Special"
1950 NIERSTEINER "Special"
RHEINKÖNIG
1950 BECHTHEIMER "Weinlarch".

Moselviner:
1949 MERTESDORFER HERRENBERG Riesling Spätlese
1946 WEHLENER MUNLAY
1950 BERNCASTELER "Special"
1950 GRAACHER "Special"
KÖNIGSMOSEL
1950 ZELTINGER BERG
1946 ALDEGUNDER "Weinlarch".

Maas, Nathan & Co
Mainz y Rhein
H. M. Konungens Hovleverantör

Bilder ur rymden

Otto Willi Geits bok *På spaning i världsrymden* (Natur och Kultur, 6:75) visar ett strålande bildmaterial för astronomiska nybörjare. Och tabellerna i slutet kommer säkert att tillfalla studerande ungdom. Men texten nosar, hit och dit utan någon bestämd linje. På ett smått utrymme svänger den från sådana upplysningar som att månen är en drabant till jorden till förklaringar över Russelldiagram och sifferdrypande klokalkyler. Ett och annat går naturligtvis in. En sak som inte skadar att få påpekad är hur ofantligt liten plats solens och månens skiivor i själva verket fyller på himlavalvet. Där tar alla — inte minst konstnärer — grundligt miste. Men helhetsintrycket av boken är otillfredsställande. Vad skall det exempelvis tjäna till att kopiera Jeans oförlikneliga bild — av obelisken Kleopatras nål som mått för jordklotets ålder, biotäringen på dess topp för månskligtetens och frimärket allra överst för civilisationens — med en krystad harang om ett kyrktorn och en skruv? Alldeles up-to-date är boken inte. Överallturen, Conrad Lönnqvist, har på flera ställen sett sig tvungen att göra kompletterande anmärkningar.

KARIN SCHULTZ

Folk med omdöme och smak väljer Meditol

OLOF WINNERSTRAND

vår grund old man innen ten tecken och filen som bereder oss alla så mycken glädje med sin utsökta konst.

Den hälsprisade som sig förebrar framför andra är Meditol. Jag är ämnad Meditolvän och Meditol tycker jag mycket om. Smaken på Meditol tycker jag är behaglig och så är den så välsmakande och effektiv. Jag är övertygad om att man bäst behåller hälsen genom att använda Meditol.

Olof Winnerstrand

När Ni tar Meditol

känner Ni genast hur halsen mår gott. Det är de fem balsamiska ämnena i Meditol som hjälper halsen vid irritationer, heshet och hosta när förkylning nalkas.

Tag därför

Dr. K. A. FRIES' *goda läkarepastill*

35 öre

LEG. LÄKAREN Dr. K. A. FRIES MEDITOL LÄKAREPASTILL

Här är prislistan!

Gren 1

TECKNINGSTÄVLINGEN

Klass A
1. Tom Hultgren
2. Hans-Hugo Engström
3. Urbag Landsberg
4. Gertrud Wahlgren
5. Jan-Ake Berg
6. P. C. Jernlid

Klass B
1. Tommy Landén
2. Sven Röjdmark
3. Björn Bergström
4. Kaj Nilsson
5. Jan Aberg
6. Willi Barenthin

Klass C
1. Peter Wiking
2. Christer Carpelan (Finland)
3. Leif Harlestedt
4. Bo Harry Goode
5. Rolf Karlsson
6. Else-Marie Wattne

2 alla grena- och åldersklasser utgöras priserna av:
1:a En cykel med Cyclemaster*
2:a En cykel med Berlet*
3:a Sportutrustning för 100:—
4:e " " 75:—
5:e " " 50:—
6:e " " 25:—
* Pristagare under 15 år får i stället lyxutrustade cyklar.

Gren 2

ORDBILDNINGS-TÄVLINGEN

Klass A
1. Nils Andersson
2. Clas Blomberg
3. Lars-Erik Kihlstedt
4. Karin Carlsson
5. Sven Bertil Taube
6. Hans-Hugo Engström

Klass B
1. Peter Blomberg
2. Hans Tidenblad
3. Jan Jurèen
4. Gunnar Antter
5. Elisabet Caribring
6. Krister Björnsjö

Klass C
1. Bo Lagerström
2. Jörgen Liljenstén
3. Robert Nilsson
4. Ulla-Carin Giertz
5. Lill-Gid Birgersdotter
6. Rolf Sårström

Gren 3

GATUBILDEN

Klass A
1. Lars-Erik Kihlstedt
2. Sven Bertil Taube
3. Bo Klasson
4. Gertrud Wahlgren
5. Hans Gryth
6. Hansan Axelsson

Klass B
1. Göran Giertz
2. Anders Tornberg
3. Claes Tornberg
4. Jan Jurèen
5. Inga-Britta Larsson
6. Lars G. A. Lundin

Klass C
1. Jörgen Liljenstén
2. Margareta Axelsson
3. Gun-Britt Askarstad
4. Rolf Eliasson
5. Lennart Lindgren
6. Lennart Oldengren

Gren 4

FRAGEFORMULÄR

Klass A
1. Hans-Hugo Engström
2. Gertrud Wahlgren
3. Lillian Wetterstén-Blomqvist
4. Hasaan Axelsson
5. Elvor Liljenstén
6. Lars-Olov Larsson

Klass B
1. Göran Giertz
2. Anders Tornberg
3. Kjell Boulliant
4. Göran Axelsson
5. Lars Helgefrand
6. Hans Ejnar Eriksson

Klass C
1. Björn Andersson
2. Margareta Axelsson
3. Gun-Britt Askarstad
4. Jörgen Liljenstén
5. Ulla Ekström
6. Mikael Berglund

I de fall i gren 2 då tävlande uppnått samma resultat har lotten avgjort den individuella placeringen.

Englandsresa med besök på Austinfabriken har vunnits av:

Klass A Hans-Hugo Engström Klass B Göran Giertz Klass C Jörgen Liljenstén

Ostermans studiestipendium, 1.500 kronor, har tilldelats:

Tom Hultgren Klass A

Pristagarna får personlig kallelse till prisutdelning.

OSTERMANS *ungdomsvecka*

Har du anmält dig till alla motorgrabbars nya och avgiftsfria klubb — AUSTIN-klubben. Anmäl dig genast med namn, adress, telnr, och födelsedag till : AUSTIN-klubbens sekretariat, Ostermans Marmorhallar, Stockholm 7.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.